

The logo consists of a stylized orange and yellow shape on the left, resembling a hand or a speech bubble, and a large black 'S' on the right. The text 'StadsGesprekken' is written in a bold, sans-serif font, with 'Stads' in black and 'Gesprekken' in orange, positioned below the orange part of the logo.

Stadsgesprekken

A detailed sketch of a city street scene. In the foreground, a white car is driving towards the viewer. To the left, there are parked cars and a few people walking on the sidewalk. In the background, a tall, modern building with many windows rises above a row of green trees. The sky is light blue with some clouds.

Burgeradvies

*Wensbeeld en
Programma van Eisen
verbetering kwaliteit
bomen in Schalkwijk*

Bijeenkomst 1. Bespreken wensbeeld en Programma van Eisen (PvE)

In april 2017 kwamen bijna 100 bewoners bij elkaar om de gemeente Haarlem te adviseren over de toekomst van de bomen in Schalkwijk. Deze bewoners waren via loting uitgekozen om mee te denken met de gemeente. De bijeenkomst heeft geleid tot een burgeradvies over de toekomst van het bomenbestand in Schalkwijk. De gemeente heeft dit advies gebruikt bij het opstellen van een voorlopig wensbeeld en Programma van Eisen (PvE) voor het verbeteren van de kwaliteit het bomenbestand in Schalkwijk.

De gemeente wil weten of het wensbeeld en PvE voldoet aan de verwachtingen van de deelnemers van de bijeenkomst in 2017. Is er voldoende diversiteit aangebracht? En is er een goede afweging gemaakt tussen overlast en waarde van de bomen voor de wijk. Daarnaast wil de gemeente weten hoe ze de buurtbewoners het beste kan betrekken bij beslissingen over het verbeteren van bomenbestand.

Hiertoe zijn twee bijeenkomsten georganiseerd: een bijeenkomst waarin de inhoud van het wensbeeld en PvE centraal stond en een bijeenkomst waarin gesproken is over de wijze waarop de bewoners tot besluitvorming kunnen komen. Naast de eerdere deelnemers zijn ook de wijkraden en belangenbehartigers uitgenodigd om deel te nemen aan de bijeenkomsten.

De bijeenkomsten hebben geleid tot het voorliggende burgeradvies over het wensbeeld en PvE en een set van spelregels over de bewonersparticipatie. De bijeenkomsten en het advies zijn tot stand gekomen onder begeleiding van de stichting Stadsgesprekken.

Het wensbeeld en PvE is gepresenteerd op de bijeenkomst van 22 mei 2018. De deelnemers reageren positief. Ze herkennen op hoofdlijnen het eerder gegeven advies in dit wensbeeld. Ook het afwegingskader voor de aanpak van overlast dat in het wensbeelden PvE is opgenomen, wordt als voldoende ervaren.

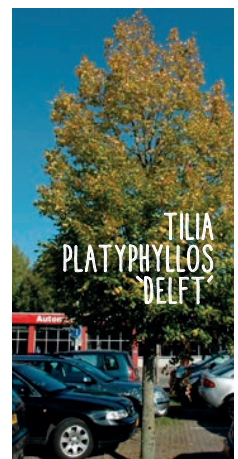
Er wordt een aantal kanttekeningen geplaatst.

- Het wensbeeld en PvE wordt als 'abstract' ervaren. De consequenties op wijk en straatniveau zijn nog niet duidelijk;
- De diversiteit van het toekomstige bomenbestand is nog onvoldoende in beeld gebracht;
- Kloppen alle tekeningen? De indruk bestaat dat er fouten in staan en dat niet alle actuele ontwikkelingen – nieuwbouw projecten – voldoende zijn meegenomen;

- Er is geen aandacht voor het bomenbestand waar de gemeente geen eigenaar van is, zoals de woningbouwcorporaties en commerciële verhuurders;
- Er is nauwelijks aandacht voor het bomenbestand in de parken;
- De consequenties van de nieuwbouwplannen voor het bomenbestand worden niet in beeld gebracht;
- Er is geen relatie met de (nog vast te stellen) nieuwe Bomenverordening en de verplichte bomeninventarisatie en herplantplicht bij herontwikkeling openbare ruimte;
- Er is geen aandacht voor de uitvoering. Het roept vragen op over de haalbaarheid;
- De communicatie over de voortgang wordt als ontoereikend ervaren. Men had afgelopen jaar wel af en toe iets willen horen van de gemeente.

Adviezen over het wensbeeld en PvE

- 1 Werk het ook uit op wijkniveau en betrek daar de betreffende wijkbewoners bij. Organiseer daartoe wijkgesprekken;
- 2 Zorg voor meer aandacht voor diversiteit in het bomenbestand (soorten, kleuren, vruchtdragend, zomer en wintergroen), ook in de hoofdstructuur;
- 3 Controleer de tekeningen op detailniveau in de praktijk;
- 4 Treed in overleg met woningbouwcorporaties en commerciële verhuurders en betrek hen bij de aanpak voor verbetering van de kwaliteit van het bomenbestand;
- 5 Besteed apart aandacht aan de diversiteit van het bomenbestand in de parken (inclusief klimbomen). Betrek daar ook de wijkbewoners bij;
- 6 Geef de consequenties aan van steden-

bouwkundige ontwikkelingen in Schalkwijk. Neem het wensbeeld en PvE mee als harde voorwaarde bij de ontwikkelingen;

- 7 Besteed aandacht aan beleid en regelgeving die van invloed is op de uitwerking;
- 8 Neem een planning op over de uitvoering;
- 9 Zorg voor regelmatige communicatie over de voortgang.

Prioriteiten bij de uitvoering

- 10 Aanpakken van overlast en vervangen van gevaarlijke bomen (kijk daarbij naar de meldingen);
- 11 Plekken waar het minste groen staat het eerste aanpakken;
- 12 Verwijderen c.q. vervangen van platanen in Meerwijk en Molenwijk;
- 13 Plant nu al nieuwe 'monumentale' bomen gezien de tijd die het duurt voordat ze echt een monumentaal karakter hebben;

Overige adviezen naar aanleiding van de bespreking van het wensbeeld en PvE

- 14 Houdt rekening met de overlast van hoge bomen dicht bij woningen (verminderde lichtinval, minder zon voor zonnepanelen, uitzicht);
- 15 Geen of lage bomen aan de randen van Meerwijk en Molenwijk in verband met het uitzicht;
- 16 Zorg voor een recyclingplan voor gekapte bomen;
- 17 Maak een beheerplan voor de Bomen-spiegel;
- 18 Neem de vergroening van muren van flatgebouwen mee in het wensbeeld;
- 19 Zorg ook voor bankjes en andere zitgelegenheden (vaak verwijderd vanwege overlast);
- 20 Verander de naam van de Europaweg in Europlaan;
- 21 Besteed in het wensbeeld en PvE ook aandacht aan voorlichting en educatie of geef aan hoe dat opgepakt gaat worden.

Bijeenkomst 2. Participatiegame

De gemeente wil bewoners betrekken bij de besluitvorming over het verbeteren van de kwaliteit van het bomenbestand. Er wordt een pilot uitgevoerd met burgerparticipatie bij circa 10 herplantlocaties in het plantseizoen in 2018-2019. Ter voorbereiding hiervan is een bijeenkomst georganiseerd op dinsdag 29 mei. Doel van de bijeenkomst is om na te denken hoe je als bewoners het beste besluiten kunt nemen over de bomen in de straat. En hoe voorkom je het dat burens tegenover elkaar komen te staan. De deelnemers hebben aan de hand van twee casussen drie modellen verkend om te komen tot besluitvorming: het consensusmodel, het verkiezingsmodel en het afvaardigingsmodel. Op basis van de ervaringen wordt een advies gegeven over hoe tot besluitvorming te komen.

Het consensusmodel

In dit model gaan alle bewoners, die daartoe bereid zijn, uit een straat, buurt of wijk met elkaar in gesprek en dienen alle deelnemers zich te kunnen vinden in het uiteindelijke resultaat.

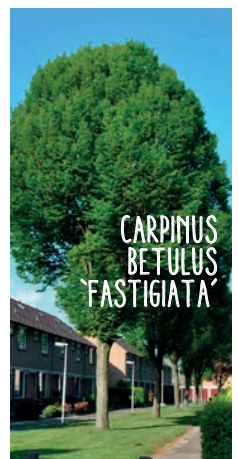
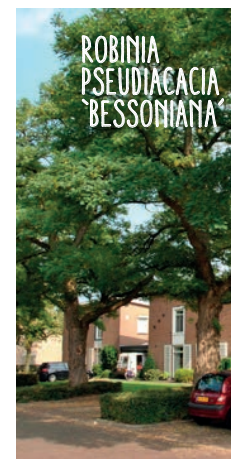
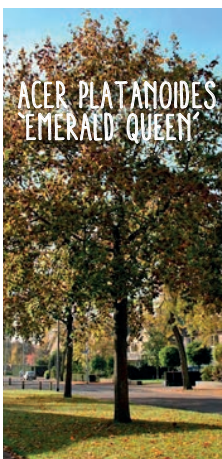
Als het goed gaat, werkt het zeer bevredigend en draagt het bij aan het versterken van de sociale cohesie. Er is wel

een aantal kanttekeningen gemaakt. Als mensen niet bereid zijn tot een compromis, kan het leiden tot een langdurige discussie zonder tot een besluit te komen. Een ander risico is dat het consensusmodel voordelig is voor degenen die hun standpunt goed kunnen verwoorden. Opvattingen van mensen die zich minder goed kunnen uiten, blijven eerder onderbelicht. Verder vergt consensusbesluitvorming een lijfelijke aanwezigheid. Dat is lastig te plannen. Tot slot werd de vraag opgeworpen wat te doen als er maar een beperkt aantal mensen mee wil doen. Waar ligt de grens voor het aantal deelnemers om tot een geldig besluit te komen.

Het verkiezingsmodel

In dit model wordt een beperkt aantal voorstellen (2 of 3) voorgelegd aan alle bewoners uit een straat, buurt of wijk en kunnen zij hun voorkeur aangeven. Het voorstel met de meeste stemmen wordt het.

Grootste voordeel is dat iedereen kan meedoen. Het is relatief gemakkelijk te organiseren. Er kan op een snelle en transparante manier tot een besluit worden gekomen. Nadeel is wel dat er altijd een teleurgestelde minderheid achterblijft.

Bovendien is een nadeel dat de argumenten van de minderheid niet worden meegenomen. Dit kan tot sfeerbederf en conflicten tussen bewoners leiden. Het stemgedrag kan bovendien worden beïnvloed door onjuiste informatie of oneigenlijke argumenten die niet worden weerlegd. Het verkiezingsmodel vereist een eenduidige vraagstelling. Dat kan in de praktijk lastig blijken. Verder zal de vraag moeten worden beantwoord wie er mag stemmen. Wie is direct belanghebbende? Mogen alle gezinsleden stemmen? Is er een leeftijdsgrens?

Het afvaardigingsmodel

In dit model wijzen de bewoners van een straat, buurt of wijk een aantal van hen aan om hetzij een aantal voorstellen uit te werken dan wel tot een gedragen oplossing te komen.

Het afvaardigingsmodel werd vooral gezien als nuttig bij langlopende trajecten en bij grote groepen. Niet iedereen kan of hoeft te participeren. Het is ook werkbaar bij de start van een initiatief. De afvaardiging kan de voorbereidingen treffen. Het risico van dit model is dat de afvaardiging wordt gevormd door degene met de grootste mond. Hoe zit het dan met de legitimiteit van de afvaardiging. Een afvaardiging brengt het risico met zich mee dat deze los komt te staan van de achterban en deze feitelijk niet meer representeert.

De conclusie was dat alle besluitvormingsmodellen hun eigen voor- en nadelen met zich meebrengen. Op basis van het boven-

staande hebben deelnemers een voorkeur uitgesproken om via dialoog (consensus-model) tot besluitvorming te komen als het gaat om de verbetering van de kwaliteit van de bomen op straatniveau. Vanuit het oogpunt van sociale cohesie wordt dit meest wenselijk geacht. Indien er geen consensus mogelijk is, kan worden overgegaan tot stemming. Dat moet wel van te voren worden vastgelegd waarbij de bewoners zich committeren aan de uitkomst.

Een tweede conclusie is dat het besluitvormingsmodel per onderwerp kan verschillen. Er moet ook voor een mix van verschillende modellen kunnen worden gekozen. Het advies aan de gemeente is om de keuze voor het besluitvormingsmodel over te laten aan de bewoners.

Mogelijke besluitvormingsmodellen

- 1 Volledige consensus: alle bewoners die mee willen doen bereiken overeenstemming over een oplossing;
- 2 Afvaardiging en consensus: afvaardiging bereidt meer dan één mogelijke oplossing voor en legt die voor aan de bewoners, die daarover consensus bereiken;
- 3 Afvaardiging en stemming: de 2 of 3 oplossingen waarvoor de afgevaardigden kiezen worden ter stemming voorgelegd aan de bewoners;
- 4 Consensus en stemming: bewoners komen met elkaar tot minimaal 2 oplossingen en hakken met behulp van stemming de knoop door.

Randvoorwaarden

- 1 Als de straat mag beslissen, wordt het besluit door de gemeente overgenomen;
- 2 Bij alle modellen wordt van te voren bepaald wat de mate van bewonersparticipatie moet zijn voor een geldig besluit;
- 3 Bij het verkiezingsmodel wordt van tevoren bepaald hoeveel mensen voor moeten stemmen voor een geldig besluit;
- 4 Gun het als gemeente de tijd en accepteer dat het een leerproces is;
- 5 Zorg voor deskundige begeleiding van het proces;
- 6 Zorg voor goede voorlichting en begrijpbare informatie over de mogelijkheden en beperkingen waarover wordt besloten zodat er een gelijk speelveld is;
- 7 Bepaal van te voren wie er mee mogen doen (leeftijdsgrens, huisgenoten, directe belanghebbenden, etc.);
- 8 Zorg er voor dat iedereen die mee wil doen ook mee kan doen (taalproblemen, mensen met een beperking, etc.);
- 9 Als de gemeente het initiatief neemt en de bewoners vraagt om een besluit te nemen over de bomen moeten er van tevoren duidelijke kaders worden aangegeven. De gemeente organiseert in dat geval de eerste bijeenkomst.
- 10 Als de bewoners het initiatief nemen, moeten de initiatiefnemers zorgen voor een goede communicatie en alle medebewoners de mogelijkheid bieden om deel te nemen.

De deelnemers werd gevraagd om een aantal vragen te beantwoorden met behulp van hun smartphone

Over 10 jaar in Schalkwijk...

Deze bomen wil ik absoluut zien in Schalkwijk

Deze bomen wil ik absoluut niet zien in Schalkwijk

Bewoners van een straat komen er altijd samen uit...

